

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Wiktoria
Nazwisko: Dyrzcz
Nazwisko rodowe: Bury
Miejsce urodzenia: Zawoja
Data urodzenia: 03-11-1891
Imię ojca: Józef
Imię matki: Anna
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta śledztwa przeciwko Wiktorii Dyrzcz i innym osobom związanym z organizacją niepodległościową Stanisława Sali. Zatrzymana 20.12.1948 przez PUBP w Wadowicach za współpracę z tą organizacją. W jej domu została przeprowadzona rewizja. Akt oskarżenia przeciwko Wiktorii Dyrzcz sporządził 12.02.1949 oficer śledczy PUBP w Wadowicach Jan Baran. Oskarżona z art. 14 par. 1 Dekretu z 13.06.1946, tj. o przechowywanie żołnierzy organizacji Sali w swoim domu w okresie od kwietnia do grudnia 1948 oraz udzielanie im wyżywienia. Sprawa została przekazana do Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Krakowie, a następnie do Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie. Materiały złożono 16.07.1955 w Wydz. X WUdsBP w Krakowie. Przerejestrowano 27.10.1968 do nr 1314/III.	Akta o sygn. IPN Kr 07/1211 (1314/III).	
Akta prokuratorskie nadzoru przeciwko Wiktorii Dyrzcz i innym osobom związanym z organizacją niepodległościową Stanisława Sali. Postanowienie o jej tymczasowym aresztowaniu wydał 27.12.1948 podprokurator WPR w Krakowie Jerzy Pauli. Osadzona w Więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie. Akt oskarżenia z 14.02.1949 został zatwierdzony przez prokuratora WPR w Krakowie mjr. Piotra Smolnickiego i przesłany 28.02.1949 do Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie.	Akta o sygn. IPN Kr 111/1933 (Pr II 193/49).	Piotr Smolnicki v. Józef Holender, wiceprokurator WPR w Krakowie, został skazany w 1951 przez NSW na 8 lat więzienia za współpracę z Kripo w gettcie krakowskim i zdegradowany z ppłk. do szeregowca.

Sprawa przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Krakowie przeciwko Wiktorii Dyrzcz i innym. Rozprawa Główna odbyła się 07.03.1949. Sąd orzekł w składzie: przewodniczący - kpt. Ludwik Kiełtyka oraz ławnicy - strz. Jerzy Biernat i strz. Zdzisław Pawlak. Wyrokiem WSR w Krakowie z 08.03.1949 skazana na 5 lat więzienia za współpracę z organizacją Sali. Od tego wyroku jej obrońca, adwokat dr Stanisław Beck wniósł 15.03.1949 skargę rewizyjną do NSW w Warszawie. Postanowieniem z 30.06.1949 NSW przyznał obrońcy częściowo rację, zmieniając kwalifikację czynu, nie zmieniając jednak wysokości wyroku. Osadzona w Więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie, a następnie w Więzieniu Grudziądz II. Po odbyciu połowy kary Wiktorii Dyrzcz wniosła podanie o warunkowe zwolnienie z więzienia, jej prośbę poparł sędzia mjr Mikołaj Tolkan. W dniu 05.10.1951 na niejawnym posiedzeniu Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie wydał postanowienie o warunkowym zwolnieniu Wiktorii Dyrzcz. Zwolniona z więzienia 09.10.1951.

Akta o sygn. IPN Kr 110/3508 (Sr 744/49).

Charakterystyka nr 139 dot. niepodległościowego oddziału Stanisława Sali, ps. „Chojnicki Janusz”, „Szmidt”. Jako uczeń 4 klasy gimnazjum w Osielcu, a zarazem harcerz, zorganizował on początkowo grupę ZHP, tzw. Zastęp Zastępowych, o nazwie „Leśni Ludzie”, w której z inspiracji nauczyciela gimnazjum zorganizował „kącik polityczny”. W skład tej grupy wchodził młodzi chłopcy - uczniowie tegoż gimnazjum. W marcu 1947 grupa zmieniła nazwę na: „Podhalańska Grupa Operacyjna Podziemnego Wojska Polskiego Oddział Józefa Piłsudskiego”. Komendantem organizacji został Stanisław Sala, a jego zastępcą Adam Sasuła ps. „Czarny Leszek”. Organizacja liczyła 8 osób (przez cały okres istnienia 16). W marcu 1948 organizacja ponownie zmieniła nazwę na „Wolność i Sprawiedliwość”. W kwietniu 1948 Sala został aresztowany, jednak udało mu się zbiec z posterunku MO w Makowie Podhalańskim. Po ucieczce zaczął się ukrywać, jednocześnie zorganizował WiS w nowym składzie. Terenem jej działania były powiaty: myślenicki i wadowicki, a także Żąbkowice Śląskie i powiat chrzanowski. Najbardziej spektakularną akcją oddziału była likwidacja funkcjonariusza MO ppor. Mariana Kurdziela 21.08.1948. W marcu 1948 PUBP w Myślenicach wszczął wobec grupy Sali rozpracowanie operacyjne krypt. „Kominiarze”, w którym wykorzystano 3 informatorów o ps.: „Lew”, „Wrona” i „Poprawny”. Ponadto PUBP w Myślenicach i w Wadowicach przeprowadziły przez kilka miesięcy kilkanaście akcji pościgowych. Oddział został rozbity w grudniu 1948. Aresztowano w sumie 15 członków WiS oraz 40 współpracowników, którzy otrzymali wysokie wyroki, z karą śmierci włącznie. Akta zawierają kwestionariusz osobowy Wiktorii Dyrzcz, która występuje jako współpracownik tej organizacji.

Akta o sygn. IPN Kr 074/138 (139/X).